

ਸਿਵਲ ਅਸਲ
ਟੇਕ ਚੰਦ ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ
ਪੀਪਲਜ਼ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ, ਲਿਮਟਿਡ (ਲਿਕਵਿਡੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ), - ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ
ਬਨਾਮ

ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘ ਕਵੀਸ਼ਰ, -ਜਵਾਬਦੇਹ
1956 ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਸਲ ਨੰਬਰ 38 ਵਿਚ
1956 ਦੀ ਲਿਕਵਿਡੇਸ਼ਨ ਫੁਟਕਲ ਨੰ. 38: 5 ਸਤੰਬਰ, 1961

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ (1950)—ਆਰਟੀਕਲ 20(3)-ਨੇਮੇ ਟੈਨੇਟਰ ਸੀਪਸਮ ਪ੍ਰੋਡੇਰੇ—ਸਵੈ-ਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੁਰੱਖਿਆ—ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ -ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ—ਕਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ—ਸਬੂਤ ਕਾਨੂੰਨ (1872 ਦਾ I)-ਸੈਕਸ਼ਨ 132— ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 20(3) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਾ ਦਾਇਰਾ—ਆਪਣੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਗਵਾਹ ਦਾ ਫਰਜ਼—ਜਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ (1898 ਦਾ V)—ਸੈਕਸ਼ਨ 342 ਅਤੇ 342-ਏ—ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੱਦ—ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਦੇ ਤਰੀਕੇ—ਦੇਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ।

ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸਿਧਾਂਤ ਨੇਮੇ ਟੈਨੇਟਰ ਸੀਪਸਮ ਪ੍ਰੋਡੇਰੇ— ਕੋਈ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ- ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 20(3) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਰਜੇ ਤੱਕ ਉੱਚਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹ ਬਣਨ ਦੀ ਮਜਬੂਰੀ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਵੈ-ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 20(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਫ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਜਬੂਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰੋਕ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਪੱਤਰ ਦੀ ਮਜਬੂਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਨਾਹੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵਸੂਲਣਯੋਗ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਚਰਿਤਰ ਵਿੱਚ ਉਪਚਾਰਕ ਹੋਵੇ। ਨਿਯਮ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਿਧਾਂਤ, ਨਾ ਬੋਲਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ, ਇਸਦੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੋਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ, ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ, 1913 ਦੀ ਧਾਰਾ 185 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਹੋਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਲੰਬਿਤ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸਵੈ-ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਚੰਗੀਆਂ-ਸਥਾਈ ਸੀਮਾਵਾਂ ਹਨ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਛੇਟ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮਜਬੂਰੀ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਵੈ-ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਸਲ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਦੂਰ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤੱਕ। ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ ਦੀ ਇਜ਼ਾਜਤ ਦੇ ਕੇ, ਜੇ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਕਲਪਿਤ ਜਾਂ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਤੀਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਚੁੱਪ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੁਰਮ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਜਵਾਬਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸਬੰਧ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ। ਸਵੈ-ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਸੰਭਾਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ, ਨਾ ਹੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਰੁਕਾਵਟ, ਰੁਕਾਵਟ ਜਾਂ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ।

ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਚਿਤ ਸਮਾਂ ਜਦੋਂ ਸਵੈ-ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਸਵੈ-ਦੇਸ਼ ਦਾ ਡਰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 342-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਅੱਗੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ 'ਤੇ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 132 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖੋਹ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਵਾਨ ਯੋਗ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਝੂਠ ਬੋਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਧਾਰਾ 132 ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਛੇਦ 20(3) ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹ ਬਣਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਮਨ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਹੁੰ ਚੁਕਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਉਸਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਛੇਟ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਦੇਸ਼ੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣਾ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਲਬ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਸਹੀ ਤਰੀਕਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰੇ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਫਿਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਵੈ-ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਉਦਾਰਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਜਾਂ ਕਠੋਰ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ, ਇਸਦਾ ਦਾਇਰਾ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਇਸਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਜੋਸ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਦੀਵਾਨੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਬਟਰਫਿਊਜ਼, ਜਾਂ ਬਹਾਨੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ, ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਸ਼ੀ ਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਦਾ। ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਦੇਣਦਾਰੀ ਜਾਂ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ, ਉਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਵੈ-ਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਨੁਕਸਾਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜੋ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਉਸਨੂੰ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ, ਅਪਮਾਨ ਜਾਂ ਅਪਮਾਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 132 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਛੇਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਭਾਵੇਂ ਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਹੀ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਸਟੈਂਡ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੈ, ਕਿ ਉਹ ਸਵੈ-ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅਣਇੱਛਤ ਅਧੀਨਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਨਾਹੀ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੇਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਗੁਨਾਹ ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਖੁਲਾਸੇ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 342 ਨੂੰ ਅਧਿਕਤਮ: ਔਡੀ ਅਲਟਰਮ ਪਾਰਟਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਿਆਂ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਬਿਨਾਂ ਸੁਣੇ ਨਿੰਦਾ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਸੈਕਸ਼ਨ 342 ਉਹਨਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਮੰਨੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਵਿਵਸਥਾ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਕਲਪ 'ਤੇ ਛੱਡਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਸਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ, ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਮਜਬੂਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਨੁਛੇਦ 20 ਦੇ ਅਧੀਨ

ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 342-ਏ 1955 ਦੇ ਐਕਟ 26 ਦੁਆਰਾ ਪਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਗਵਾਹ ਬਣਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚੁਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਵੀਂ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਤਾਂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ। ਧਾਰਾ 342-ਏ ਅਧੀਨ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਬੇਨਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਤੇ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨੂੰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਧਾਰਨਾ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਵਾਲੇ, ਤਰੀਕੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲਟ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਦੇ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਾਂਚਕਰਤਾ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਇਕਬਾਲੀਆ ਜਵਾਬਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਰੋਧ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਆਖਰਕਾਰ ਚੁੱਪ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ।

ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 151 ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 20 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ 1956 ਦਾ ਸੀ.ਓ.38 ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਰੁੱਧ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਡੀ.ਡੀ. ਖੰਨਾ ਐਡਵੋਕੇਟ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ

ਬੀ.ਆਰ. ਤੁਲੀ ਅਤੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਆਰਡਰ

ਟੇਕ ਚੰਦ, ਜੇ.— 8 ਜੁਲਾਈ, 1956 ਨੂੰ, ਪੀਪਲਜ਼ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ ਨੇ, ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ, 1913 ਦੀ ਧਾਰਾ 185 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸ. ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘ ਕਵੀਸ਼ਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਿਕਵੀਡੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ 5,73,100 ਰੁਪਏ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ 29 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1955 ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਦਿੱਲੀ ਦੁਆਰਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸੀ। ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੁੱਲ 5,73,100 ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਕਈ ਰਕਮਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ। 30 ਨਵੰਬਰ, 1956 ਨੂੰ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ:-

(1) ਕੀ ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ, 1913 ਦੀ ਧਾਰਾ 185 ਅਧੀਨ ਰੱਖ-ਰਖਾਅਯੋਗ ਹੈ?

(2) ਕੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ, ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਰਕਮਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ?

22 ਜੁਲਾਈ, 1960 ਨੂੰ, ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ ਲਈ ਸਬੂਤ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ '19 ਅਗਸਤ, 1960 ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਦਿਨ ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ (1960 ਦਾ ਐਲ. ਐੱਮ. 89) 1956 ਦੇ ਸੀ.ਓ. 38, ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੰਬਿਤ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਨਾਲ ਹੀ, ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਸੀ.ਓ. 38 ਆਫ 1956 ਵੀ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 1956 ਦੇ ਸੀ.ਓ. 38 ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਪੱਖ ਇਸਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਬਚਾਅ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤ ਕਰੇਗਾ। ਇਹਨਾਂ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 20 ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਜੋ

ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ, ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 20(3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੰਬਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ।

ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ, 1913 ਦੀ ਧਾਰਾ 185 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ:-

"185. ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ--ਅਦਾਲਤ, ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਟਰੱਸਟੀ, ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ, ਬੈਂਕਰ, ਏਜੰਟ, ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ, ਡਿਲੀਵਰੀ, ਸਮਰਪਣ ਜਾਂ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਤੁਰੰਤ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪੈਸਾ, ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਿਸ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਜਵਾਬਦੇਹ, ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 409/109, 409/34, 201 ਅਤੇ 277-ਏ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਪੀਨਲ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 120-ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ, 1913 ਦੀ ਧਾਰਾ 185 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੱਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪੱਖ ਇਸ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅਨੁਛੇਦ 20(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਅਨੁਛੇਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ-

"20. (1) ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(2) ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੇ ਇੱਕੋ ਜੁਰਮ ਲਈ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(3) ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹ ਬਣਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅਨੁਛੇਦ 20(3) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣੀ ਵੰਸ਼ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵੰਸ਼ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਹਵਾਲਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਲੰਘੇ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੂਲ ਅਤੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦਗਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸ਼ਬਦ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਨੁਦਾ ਵਰ੍ਹਾ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਸੌਂਢੀਆਂ ਲੀਗਿਸ ਹੈ, ਜੋ ਰੌਸ਼ਨੀ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਸਵੈ-ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਵਿਗਮੇਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਇਸਦੀ ਲੰਮੀ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਬੁਣਤੀ ਇੱਕ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਤਾਣੇ ਵਿੱਚ ਬੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਚਰਚ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਕੈਨੋਨਿਸਟਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਢਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਬੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਮੇਂ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਸਟੂਅਰਟਸ ਦੇ ਦਿਨ। "(ਵਿਗਮੇਰ ਆਨ ਐਵੀਡੈਂਸ, ਵੋਲ. VIII, ਆਰਟ. 2250)। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚਰਚਿਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀਆਂ "ਅਹੁਦੇਦਾਰ" ਸਹੁੰਆਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਆਮ-ਕਾਨੂੰਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ। ਪੋਪ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਚਕਾਰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਟਕਰਾਅ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ। ਐਲਿਜ਼ਾਬੈਥ ਦ ਫਸਟ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਮੱਧ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਾਕੰਸ਼ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕੈਨੋਨਿਸਟਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚਰਚਿਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤਕ ਚਰਿੱਤਰ ਦੇ ਸਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਲਿਸਟ ਨੇਮੋ ਟੈਨੇਟੂਰ ਸਿਪਸਮ ਪ੍ਰੋਡੇਰੇ; ਟੈਮੇਨ ਪ੍ਰੋਡਿਟਸ ਪਰਫੈਮ ਟੈਨੇਟੂਰ ਸਿਪਸਮ ਓਸਟੈਂਡੇਰੇ, ਓਟਰਮ ਪੋਸਿਟ ਸੁਅਮ ਇਨੋਸੀਅਨਮ ਓਸਟੈਂਡੇਰੇ, ਐਟ ਸਿਪਸਮ ਪਰਗਰਸ", ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ "ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ, ਫਿਰ ਵੀ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਆਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਆਪਣੀ ਬੇਗੁਨਾਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।" ਪਿਉਰਿਟਨਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਨੇ ਪੂਰੇ ਵਾਕੰਸ਼ "ਨੇਮੋ ਟੈਨੇਟੂਰ ਸਿਪਸਮ ਪ੍ਰੋਡੇਰੇ" ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰ ਸ਼ਬਦ ਚੁਣੇ - ਕੋਈ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਅਤੇ ਸਦੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਘਰੇਲੂ ਵਾਕੰਸ਼ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੋਂ ਸਫ਼ਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਲੋਨੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ, ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਵੈ-ਇਲਜ਼ਾਮ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਨੀਂਹ ਬਣ ਗਈ। ਇਹ ਵਾਕੰਸ਼ ਜੌਨ ਲਿਲਬਰਨ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਥੇ ਟਕਸਾਲੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ਪ੍ਰੇਰੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਛਾਪਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਸਟਾਰ ਚੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਫਸਾਉਣ ਲਈ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਚਰਿਤਰ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਦੋਸ਼ੀ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ (3 ਹਾਵੇਲਜ਼ ਐਸ.ਟੀ. 1315)। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਰਾਜ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਜਿਹੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਟੂਡਰਸ ਅਤੇ ਸਟੂਅਰਟਸ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਈ ਗਈ ਸੀ।

ਮਹਾਂਦੀਪ 'ਤੇ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਵੈ-ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਇਆ ਹਾਲਾਂਕਿ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸਫਲ, ਲਗਭਗ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਵਰਤ ਕੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ: "ਨੂਲ ਨਸਟ ਟੇਨੂ ਸੇ ਕੰਡਮਨੇਰ ਸੋਇਮੇਮੇ ਪਰ ਸੇ ਬੂਚਾ" ਭਾਵ "ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨਿੰਦਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ"। ਇਹ ਦੋ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ: ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ, ਜੋ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲਟ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਜਾਂਚਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚਕਰਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦੇ ਇਕਬਾਲੀਆ ਜਵਾਬਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਰੋਧ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਆਖਰਕਾਰ ਚੁੱਪ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਫਰੈਂਕਫਰਟਰ, ਜੇ., ਵਾਟਸ ਬਨਾਮ ਇੰਡੀਆਨਾ (1) ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਰਾਏ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਨੇ ਕਿਹਾ, -

“ਸਾਡਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਜਾਂਚ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਇਹ ਐਂਗਲੋ-ਅਮਰੀਕਨ ਅਪਰਾਧੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਹਾਂਦੀਪ ਤੋਂ ਸਟਾਰ ਚੈਂਬਰ ਦੁਆਰਾ ਉਧਾਰ ਲਏ ਅਭਿਆਸਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਘੱਟਿਅਾਂ ਤੱਕ ਗੁਪਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ.....ਸਾਡੇ ਸਿਸਟਮ ਅਧੀਨ ਸਮਾਜ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹੋਂ ਨਹੀਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਚੁੱਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਿਆਇਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਕੁਸ਼ਲ ਜਾਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ। ‘ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਕੈਦੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏਗਾ।’ 2 ਹਾਕਿੰਸ, ਕਰਾਊਨ ਸੀ 46, ਆਰਟ 34 ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ, (8ਵਾਂ ਐਡੀ. 1824)।

ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ 1700 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੈਦੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ। 1300 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਤਾਰ੍ਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ, ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਨਫਰਤ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਿਸ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੁਲ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਲੰਬੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੀ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਵੈ-ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਯਮ 1700 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1215 ਤੋਂ 1625 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਪੂਰਾ ਜ਼ੋਰ ਫੜਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ, ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੀ। ਫਰਮ ਜੜ੍ਹ ਅਠਾਰਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਮਾਰਿਆ

ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸਵੈ-ਭਰੋਸੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਜਿਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਦੇ ਨਿਯਮ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਮਿਲੀ, ਉਸ ਨੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਦਾ ਦਰਜਾ ਨਹੀਂ ਕਮਾਇਆ ਜੋ ਇਸਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ। ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਿਧੀ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਸੀ, ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਾਰਥਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਿਯਮ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਆਮ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਕਈ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ, 1851 ਦੀ ਧਾਰਾ 2, 14 ਅਤੇ 15 ਵਿਅਤ. ਸੀ. 99, ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 3 ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਵੀ "ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ"। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ, 1856 ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਵਿੱਚ 19 ਅਤੇ 20 ਵਿਅਤ, ਸੀ 113, ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1859, ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਵਿੱਚ 22 ਵਿਅਤ, ਸੀ 20 ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨਿਯਮ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਧਿਰਾਂ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਸਵਾਲਾਂ ਜਾਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ, ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਸਿਹਤਮੰਦ ਹੋਵੇ, ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਸੀ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ (1) 338 U.S.49 (54-55): 93 Law Ed. 1801 (1806)

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕੁਈਨ ਬਨਾਮ ਬੁਆਏਜ਼ (1) ਵਿੱਚ, ਕਾਕਬਰਨ ਸੀ.ਜੇ., ਨੇ ਕਿਹਾ, ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਲਿਆਏ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਸੁਰੱਖਿਆ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਜ਼ੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਸਲਾਮਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਕਿ ਖ਼ਤਰੇ ਦੀ ਇੱਕ ਕਲਪਨਾਤਮਕ ਸੰਭਾਵਨਾ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਦੂਰ ਅਤੇ ਅਸੰਭਵ ਹੈ, ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸੀ। ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਫੜੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਖ਼ਤਰੇ ਨੂੰ ਸਾਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਧਾਰਨ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਸਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਾਲਪਨਿਕ ਅਤੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਸਾਧਾਰਣ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਸੰਭਾਵਿਤ ਅਚਨਚੇਤੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ, ਇੰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਵੀ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਧਿਰ ਨੂੰ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਬੁਲਾਏ ਗਏ ਸਬੂਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਖ਼ਤਰੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਰੇ ਰੇਨੋਲਡਸ (1) ਵੀ ਦੇਖੋ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਪਾਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸ਼ਾਸਨ ਲੈ ਕੇ ਆਏ। ਸਾਂਝੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਵਾਇਤੀ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਸਥਾਈਤਾ ਦੇਣ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਆਮ ਵਿਧਾਨਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਵਾਕੰਸ਼ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਵੈ-ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਮੂਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਜਾਂਚ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀਆਂ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸੰਘੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪੰਜਵੇਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਵੇਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਹਿੱਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।-

"ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੂੰਜੀ, ਜਾਂ ਹੋਰ ਬਦਨਾਮ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਿਸੇ ਗ੍ਰੈਂਡ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਜਿਊਰੀ, ਜ਼ਮੀਨੀ ਜਾਂ ਸਮੁੰਦਰੀ ਫੌਜਾਂ, ਜਾਂ ਮਿਲਿਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਜਦੋਂ ਯੁੱਧ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਖ਼ਤਰੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਸਲ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ; ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋ ਵਾਰ ਜੀਵਨ ਜਾਂ ਅੰਗ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕੋ ਜੁਰਮ ਲਈ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ; ਨਾ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹ ਬਣਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਚਿਤ

ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਜੀਵਨ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ; ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਜਨਤਕ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਵਲ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵੀ (1) 30 L.J.Q.B (N.S.) 301

(1) (1882) 20 Chancery Division 294=15 Cox's C.C. 108 (C.A.).

ਜਵਾਬ ਅਪਰਾਧਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਮੈਕ ਕਾਰਥੀ ਬਨਾਮ ਆਰੰਡਸਟਾਈਨ (1) ਅਤੇ ਕਾਉਂਸਲਮੈਨ ਬਨਾਮ ਹਿਟ ਚੈਕ (2) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ)। ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਚਲਦੇ ਹਨ; ਇੱਕ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ, ਅਤੇ ਦੂਜਾ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੀ ਕੁਕਾਵਟ ਨਾ ਪਵੇ। ਬੋਇਡ ਬਨਾਮ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ (3) ਵਿੱਚ, ਬਾਰਡਲੇ, ਜੇ. ਨੇ ਕਿਹਾ,—

“ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਪਣੇ ਸਭ ਤੋਂ ਹਲਕੇ ਅਤੇ ਘੱਟ ਘਿਣਾਉਣੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਘਿਣਾਉਣੀ ਚੀਜ਼ ਹੋਵੇ; ਪਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਭਿਆਸਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਪਹਿਲਾ ਅਧਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ: ਚੁੱਪ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗਾਂ ਤੋਂ ਮਾਮੂਲੀ ਭਟਕਣ ਦੁਆਰਾ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਦਾਰਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।”

ਕਾਉਂਸਲਮੈਨ ਬਨਾਮ ਹਿਚਕੋਕ (2) ਵਿੱਚ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ:-

“ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ; ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਛੱਡਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਕ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।”

ਲਾਗੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਵੈ-ਇਲਜ਼ਾਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧਤਾ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਲਈ ਉਦਾਰਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ (ਅਰੰਡਸਟਾਈਨ ਬਨਾਮ ਮੈਕਕਾਰਥੀ (4), ਹਾਫਮੈਨ ਬਨਾਮ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ (5) ਵੀ ਦੇਖੋ। ਹਾਫਮੈਨ ਦੇ ਕੇਸ, ਜਿਸਦਾ ਫੈਸਲਾ 1951 ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, 1954 ਵਿੱਚ ਮੈਫੀ ਵੀ. ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ (1) ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਮੈਗਰੂਡਰ ਸੀ.ਜੇ., ਨੇ ਕਿਹਾ -

“ਸਾਡੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਨੇ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਇਤਿਹਾਸ ਸੀ ਜੋ ਅੱਜ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਵੇਖੋ VIII ਵਿਗਮੋਰ ਔਨ ਐਵੀਡੈਂਸ (ਤੀਜਾ ਐਡੀਸ਼ਨ 1940) ਆਰਟੀਕਲ 2250 ਅਤੇ ਸੀਕ; ਮੋਰਗਨ, ਸਵੈ-ਅੰਤਰਾਲ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ, 34 ਮਿਨ. ਐਲ. ਰੇਵ. 1(1949)। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸਾਡੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ, ਕਿ "ਕਦਾਈਂ-ਕਦਾਈਂ ਹੋਏ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਨਾ ਮਿਲਣ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ, ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਣਾ (1)

266 U.S. 34

(2) 142 U.S. 547 (586,587) – 35 Law Ed. 1110 (1122)

(3) 116 U.S. 616 (635) – 29 Law ed. 746 (752)

(4) 254 U.S. 701 (702, 703)

(5) 341 U.S. 479 (486)

(1) 209 F.225 (227)

ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਵੈ-ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨਿਰਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਨਸੀਹਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਹੋਫਮੈਨ ਬਨਾਮ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ, (2) ਜੇ ਇਹ ਸੋਚਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਸ ਆਧੁਨਿਕ ਯੁੱਗ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਪੁਰਾਣੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਰਾਇ ਦੇ ਬੇਢੰਗੇ ਘੇਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਹੈ।"

ਉਲਾਮਨ ਬਨਾਮ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ (3) ਵਿੱਚ, ਜਸਟਿਸ ਫਰੈਂਕਫਰਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, -

“ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਵਾਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਸੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਪੁਰਾਣਾ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ, ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਇਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਉਜਾੜਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਤੇ ਸਟਾਰ ਚੈਂਬਰ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦੂਰਗਾਮੀ ਬੁਰਾਈ ਵੱਲ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਖਤ ਬੇਰਹਿਮੀ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਛੋਟੀ ਬੁਰਾਈ ਦੇ ਵਾਪਰਨ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡੀ ਬੁਰਾਈ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹੱਤਵ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਮਨੁੱਖੀ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਅਨੁਭਵ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਸੰਸਥਾਪਕਾਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ।

ਗੋਮਪਰਸ ਬਨਾਮ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ (1) ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ,-

"... ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਗਣਿਤਿਕ ਫਾਰਮੂਲੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਤੱਤ ਰੱਖਦੇ ਹਨ; ਉਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮਿੱਟੀ ਤੋਂ ਟ੍ਰਾਂਸਪਲਾਂਟ ਕੀਤੇ ਜੈਵਿਕ ਜੀਵਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਰਸਮੀ ਨਹੀਂ; ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੂਲ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਰੇਖਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ਗਜੇਂਦਰਗੜਕਰ, ਜੇ. ਨੇ ਰਾਜਾ ਨਰਾਇਣਲਾਲ ਬੰਸੀਲਾਲ ਬਨਾਮ ਮਾਨੇਕ ਫਿਰੋਜ਼ ਮਿਸਤਰੀ (4) ਵਿੱਚ ਬੋਇਡ ਬਨਾਮ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ (2), ਅਤੇ ਕੋਲਮੈਨ ਬਨਾਮ ਹਿਚਕੋਕ (3) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਿਹਾ

"ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਸ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਬਿਆਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੰਪਨੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਦਿਵਾਲੀਆ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ

(2) (1951) 341 U.S. 479, 486: 71 S.C. 814: 85 L.Ed.1118

(3) 350 U.S. 422 (427)

(1) 230 U.S. 604 (610)

(2) 116 U.S. 616 (634)

(3) 142 U.S. 547 (586)

(4) A.I.R. 1961 S.C.29 (36)

ਬਣ ਗਿਆ। 1882 ਵਿੱਚ, ਜੇਸਲ ਐਮ.ਆਰ. ਨੇ ਇੱਕਤਰਫਾ ਰੇਨੋਲਡਜ਼ (5) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ, -

ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਡਾ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਅੱਗੇ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ।"

1937 ਵਿੱਚ, ਕੋਰਡੋਜ਼ੋ, ਜੇ. ਨੇ ਪਾਲਕੋ ਬਨਾਮ ਕਨੇਟੀਕਟ (1) ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ

"ਦਰਅਸਲ, ਬੀਤੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਜ ਵੀ ਸਾਡੀ ਦੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਨ ਜੋ ਇਮਿਊਨਿਟੀ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਰਤ ਵਜੋਂ ਦੇਖਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਲਾਭ, ਅਤੇ ਕੌਣ ਇਸਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਇਸਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਤਸੱਦਦ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਰਹੇਗੀ। ਨਿਆਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਕ੍ਰਮਬੱਧ ਜਾਂਚ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੇ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਵਿਗਮੋਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ:-

“ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਲਈ ਤਰਕਸੰਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਫੈਟਿਸ਼ ਵਜੋਂ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਪੂਜਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਦੇ ਲਾਭਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਵੀ ਹਾਂ। ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਚੰਗੇ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, - ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ। ਪਰ ਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਠੋਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਬਿਮਾਰਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, - ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਾਗਰਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਵਿਗਾੜ ਲਈ। ਮੌਜੂਦਾ ਨਿਆਂਇਕ ਆਦਤ ਇਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਝੂਠੀ ਕਥਨੀ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਨਾ ਹੈ.....ਇਸ ਲਈ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ..... ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੱਥਾਂ, ਠੰਡੇ ਤਰਕ ਅਤੇ ਠੋਸ ਨੀਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਵਿਗਮੋਰ ਔਨ ਐਵੀਡੈਂਸ, ਵੋਲ. VIII, ਪੈਰਾ 2251)

ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਤੋਂ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮਜਬੂਰੀ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਵੈ-ਦੋਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਸਲ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਦੂਰ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤੱਕ। ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ ਦੀ ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਦੇ ਕੇ, ਜੇ ਉਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਕਲਪਨਾ ਜਾਂ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਤੀਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਚੁੱਪ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਜਵਾਬਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸਬੰਧ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ। ਪੰਜਵੇਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ (5) 15 Cox's C.C. 108 (115) — (1882) 20 Ch. Dn. 294 (300).

(1) 302 U.S. 319—82 Law Ed. 288.

ਦਾ ਅਰਥ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬ੍ਰਾਉਨ ਬਨਾਮ ਵਾਕਰ (1) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇੱਕ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਲਾਭਕਾਰੀ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਸੰਭਵ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ, ਨਾ ਹੀ ਬੇਲੋੜੀ ਰੁਕਾਵਟ, ਰੁਕਾਵਟ. ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਸਵੈ-ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਮਾਰਸੇਲੋ ਬਨਾਮ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ (2) ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ। ਜਦੋਂ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਚਰਿੱਤਰ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਵੈ-ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਡਰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਖ਼ਤਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਅਮਲ ਵਿੱਚ, ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਢਾਲ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਰੁਕਾਵਟ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਾਅ ਇਮਿਊਨਿਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹੁੰ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ, ਪਰ ਇਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 20 (3) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਰਜੇ 'ਤੇ ਉੱਚਾ ਹੋਇਆ, "ਇਸਦੇ ਪਿੱਛੇ ਸਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਫੈਲਿਆ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਲੰਮਾ ਇਤਿਹਾਸ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਅੱਗੇ ਅਧੀਨਗੀ, ਸੰਘਰਸ਼, ਅਤੇ ਜਿੱਤ ਦਾ ਗਵਾਹ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸੀਮਤ ਮਾਨਤਾ

ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸੀ ਕਸਬਿਆਂ ਅਤੇ ਮੋਫਸਿਲ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ (1882 ਦਾ ਐਕਟ 10) ਦੁਆਰਾ ਇਕਸਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ 1882 ਦੇ ਐਕਟ 10 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ, ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਅਕਸ਼ਾਂਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ (1882 ਦਾ ਐਕਟ 10) ਦੇ ਨਿਰਮਾਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀਮਤ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਬਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਧਾਰਾ 342 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ — “ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ” — ਜੋੜੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਪਰਾਧ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 342 ਨੂੰ ਮੈਕਸਿਮ ਔਡੀ ਅਲਟਰਮ ਪਾਰਟਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਬਿਨਾਂ ਸੁਣੇ ਨਿੰਦਾ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਸੈਕਸ਼ਨ 342 ਉਹਨਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਮੰਨੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਉਪਬੰਧ

(1) 161 U.S. 591 — 40 Law Ed. 819.

(2) 196 F. 2d. 437 (441).

ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਕਲਪ 'ਤੇ ਛੱਡਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਸਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 342-ਏ 1955 ਦੇ ਐਕਟ 26 ਦੁਆਰਾ ਪਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਯੋਗ ਗਵਾਹ ਬਣਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਜੇਕਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚੁਣਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਵੀਂ ਵਿਵਸਥਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਾਬਲ, ਪਰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਧਾਰਾ 342-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਬੇਨਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਤੇ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟਿੱਪਣੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣਾ। ਕਲਾਰਕ ਜੇ. ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ -

"ਸਵੈ-ਦੋਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖੋਖਲੇ ਮਖੌਲ ਵਿੱਚ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਸਦੀ ਕਸਰਤ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸਦੇ ਬਰਾਬਰ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਇਕਬਾਲ ਜਾਂ ਝੂਠੀ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਧਾਰਨਾ। (ਸਲੋਚਵਰ ਬਨਾਮ ਨਿਊਯਾਰਕ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ (1))"

ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਧਾਰਾ 342-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਅੱਗੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 132 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਧਾਰਾ 132 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਦੀ ਹੈ-

132. ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੀਵਾਨੀ ਜਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਅਪਰਾਧਿਕ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਾਂ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੀਵਾਨੀ ਜਾਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਮੁਆਫ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹ, ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਜ਼ੁਰਮਾਨੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਨਕਾਬ ਕਰੇਗਾ, ਜਾਂ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਕਰੇਗਾ।

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗ਼ਿਰਫਤਾਰੀ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਜਵਾਬ ਦੁਆਰਾ ਝੂਠੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਪਹਿਲਾ ਪੈਰਾ ਜਿਸ ਨੇ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ, ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ, ਉਸ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਇੱਕ ਯੋਗ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਝੂਠ ਬੋਲਿਆ ਹੈ। ਚੁੱਪ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ: ਨੀਮੋ ਟੇਨੇਟੂਰ ਸਿਪਸਮ ਪ੍ਰੋਡੇਰੇ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ, ਪਰ ਇਸਨੂੰ

(1) 350 U.S. 551 (557) = 100 Law Ed. 692 (700).

1855 ਦੇ ਐਕਟ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰੋਵੀਸੋ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ, ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਹੋਂਦ "ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਬਹਾਨੇ ਦੇ ਭੱਤੇ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਮਾਮਲਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਵਾਲ ਸਿਰਫ ਗਵਾਹ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਜੋ ਸਹੀ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। (ਪ੍ਰਤੀ ਟਰਨਰ, ਸੀ.ਜੇ., ਆਰ. ਬਨਾਮ ਗੋਪਾਲ ਦਾਸ, (1) ਵਿੱਚ) ਨਿਯਮ ਦੀ ਕਠੋਰਤਾ ਨੂੰ ਹੁਣ ਪਰੋਵੀਸੋ ਜੋੜ ਕੇ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 132 ਉਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੋਹ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰਿਵਰਤਨ ਯੋਗ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 132, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 20(3) ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹ ਬਣਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਵੈ-ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 20(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਫ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰੋਕ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸ. ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘ, ਕਵੀਸ਼ਰ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਗਵਾਹ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 132 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਅਜਿਹੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਣਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਝੂਠੀ ਗਵਾਹੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਬਚਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਆਰਟੀਕਲ 20(3) ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਮਾਨ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲੋਂ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜੇਕਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਧਾਰਾ 342-ਏ, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗਵਾਹ ਬਣਨ ਲਈ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਮ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਵਾਂ, ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ, ਸੀਮਾਵਾਂ, ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿਚ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲ ਰੱਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 342-ਏ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਬਦ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੰਗਲਿਸ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ, 1898 ਦੀ ਧਾਰਾ 1 (ਸੀ) ਦੇ ਉਲਟ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ, ਜੋ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ-

"ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਗਵਾਹ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਿਰ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ।"

(1) I.L.R. 3 Madras 271 (279-280).

ਉਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 20(3) ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਮੁਆਫ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਕਲਪ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸ. ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘ ਕਵੀਸ਼ਰ ਦੋਹਰੀ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਉਸੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 185 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ।

ਮਿਸਟਰ ਬੀ.ਆਰ. ਤੁਲੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਐਮ.ਪੀ. ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਸਤੀਸ਼ ਚੰਦਰਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਦਿੱਲੀ (1), ਮੈਸਰਜ਼ ਐਲਨ ਬੇਰੀਕੋ, ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਵਿਵੀਅਨ ਬੋਸ (2), ਸ਼ੰਕਰਲਾਲ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਦੇ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਮਦਰਾਸ (3), ਫਰੀਦ ਅਹਿਮਦ ਬਨਾਮ ਦ ਸਟੇਟ (4), ਅਤੇ ਮੱਧ ਨਾਇਕ ਬਨਾਮ ਪਾਪੂਲਰ ਬੈਂਕ ਲਿਮਿਟਿਡ, (5) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਮਿਸਟਰ ਡੀ.ਡੀ. ਖੰਨਾ, ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ, ਨੇ ਮਕਬੂਲ ਹੁਸੈਨ ਬਨਾਮ ਬਾਂਬੇ ਸਟੇਟ (1), ਐਸ.ਏ. ਵੈਂਕਟਾਰਮਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (2), ਰਾਜਾ ਨਰਾਇਣਲਾਲ ਬੰਸੀਲਾਲ ਬਨਾਮ ਮਾਣਕ ਫਿਰੋਜ਼ ਮਿਸਤਰੀ (3) ਅਤੇ ਜੀ.ਐਲ. ਸਲਵਾਨ ਬਨਾਮ ਦਿ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (4) ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਮੰਗਿਆ।

ਇਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੈਂ ਇਹ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਪੂਰੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰ ਇੱਕ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਐਨਾਲਾਗ ਵਜੋਂ ਮਦਦਗਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਐਮ.ਪੀ. ਸ਼ਰਮਾ, ਬਨਾਮ ਸਤੀਸ਼ ਚੰਦਰ, (5) ਵਿੱਚ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਸਰਚ ਵਾਰੰਟ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੰਨਦਿਆਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 (3) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜਗਨੰਧਾਦਾਸ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ

(1) A.I.R. 1954 S.C. 300 = 1954 S.C.R., 1077.

(2) A.I.R. 1960 Pb. 86.

(3) A.I.R. 1960 Mad. 225.

(4) A.I.R. 1960 Cal. 32.

(5) A.I.R. 1961 Kerala 14.

(1) A.I.R. 1953 S.C. 325.

(2) A.I.R. 1954 S.C. 375.

(3) A.I.R. 1961 S.C. 29.

(4) A.I.R. 1960 Pb. 351.

(5) A.I.R. 1954 S.C. 300.

ਮਿਸਟਰ ਤੁਲੀ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ-

"ਦਰਅਸਲ, ਹਰ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਇੱਛੁਕ ਕੰਮ ਜੋ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਗਵਾਹੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸਵੈ-ਇੱਛਾਤਮਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਦੀ ਚੁੱਪ ਜਾਂ ਅਧੀਨਗੀ ਦੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਰਵੱਈਏ ਦੇ ਉਲਟ। ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਸੋਚਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਹੈ

ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਕੀ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ।

ਆਰਟੀਕਲ 20 (3) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਦਾ ਮਤਲਬ ਗਵਾਹ ਹੋਣਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ 'ਗਵਾਹ ਬਣਨਾ' ਵਾਕਾਂਸ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਅਦਾਲਤੀ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹੀ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਗਵਾਹੀ ਤੱਕ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸਲਈ, ਇਹ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰਸਮੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਹੋਰ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।"

ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਾਏ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਤਲਾਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਜੋਂ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰੀਖਣਾਂ 'ਤੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਐਲਨ ਬੇਰੀ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਿਟਿਡ ਬਨਾਮ ਵਿਵੀਅਨ ਬੋਸ (1) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਹੰਮਦ ਦਸਤਗੀਰ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ (2) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇਮਾਮ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ, "ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਕੇਸ (3) ਵਿੱਚ ਬੇਲੋੜੇ ਸਨ, ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੋਜ ਵਾਰੰਟ 'ਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨਾ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਪਰਾਧਕ ਸਬੂਤ ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੀ. 760 ਤੇ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 20(3) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਇਮਾਮ, ਜੇ. ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਇਸ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਦੋ ਤੱਥ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, (1) ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਅਤੇ (2) ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹ ਬਣਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਇਹਨਾਂ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 20(3) ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਸ਼ੰਕਰਲਾਲ ਬਨਾਮ ਕਲੈਕਟਰ ਆਫ ਸੈਂਟਰਲ ਐਕਸਾਈਜ਼, ਮਦਰਾਸ (4) ਵਿੱਚ, ਸਮੁੰਦਰੀ ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ, 1878 ਦੀ ਧਾਰਾ 171-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਹ ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼

(1) A.I.R. 1960 Pb. 86.

(2) A.I.R. 1960 S.C. 756 (761).

(3) 1954 S.C.R. 1077 — A.I.R. 1954 S.C. 300.

(4) A.I.R. 1960 Mad. 225.

ਹੋਣ ਲਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਿ ਧਾਰਾ 167(8) ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੁਰਮਾਨਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਨਿਆਂਇਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 20 (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਬਣ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਧਾਰਾ 20(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੱਭ ਸਕਿਆ ਜੋ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਲਈ ਦੂਰ ਤੋਂ ਮਦਦਗਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਫਰੀਦ ਅਹਿਮਦ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (1) ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਬਿੰਦੂ ਤੱਕ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਅਤੇ ਹਸਤਾਖਰਾਂ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 20(3) ਵਿੱਚ "ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹ ਬਣਨ" ਦੇ ਮੁਹਾਵਰੇ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਏ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਜ਼ਬਾਨੀ ਸਬੂਤਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਲਕਿ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਕੇਸ (2) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮਾਧਵਾ ਨਾਇਕ ਬਨਾਮ ਪੈਪੁਲਰ ਬੈਂਕ ਲਿ., (3) ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਬੈਂਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ ਨੇ ਬੈਂਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 45-ਜੀ, 45-ਐਚ ਅਤੇ 45-ਜੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ

ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 538, 539, 541 ਅਤੇ 545 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 478, ਬੈਂਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 45-ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਨਤਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਨਤਕ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਰੋਧੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣਾ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹ ਬਣਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 20(3) ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਤੱਥ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜੇ ਉਹ ਦੇਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲ ਮੁੜ ਸਕਦਾ ਹਾਂ।

ਰਾਜਾ ਨਰਾਇਣਲਾਲ ਬੰਸੀਲਾਲ ਬਨਾਮ ਮਾਣਕ ਫਿਰੋਜ਼ ਮਿਸਤਰੀ, (1) ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀਜ਼ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 240 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਧਾਰਾ 20(3) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਧਾਰਾ 240 ਦੇ ਉਪਬੰਧ

(1) A.I.R. 1960 Cal. 32.

(2) A.I.R. 1954 S.C. 300.

(3) A.I.R. 1961 Kerala 14.

(1) A.I.R. 1961 S.C. 29.

ਅਨੁਛੇਦ 20(3) ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਜਾਂਚ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੇ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਕੋਈ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿ ਉਸਨੇ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਤਰਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਖੰਨਾ ਨੇ ਕੁਝ ਤਰਕ ਦੇ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ, 1913 ਦੀ ਧਾਰਾ 185 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਾਰਾਇਣ ਲਾਲ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਐਸ.ਏ. ਵੈਂਕਟਾਰਮਨ ਬਨਾਮ ਦਿ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ, (2) ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮਕਬੂਲ ਹੁਸੈਨ ਬਨਾਮ ਬਾਂਬੇ ਸਟੇਟ, (3) ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 20(3) ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਪਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਰਟੀਕਲ 20 ਦੇ ਆਮ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਕਬੂਲ ਹੁਸੈਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਭਗਵਤੀ, ਜੇ., ਨੇ ਕਿਹਾ, -

ਆਰਟੀਕਲ 20 ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ: 'ਦੋਸ਼ੀ', 'ਅਪਰਾਧੀ ਵਜੋਂ ਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਕਟ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨ', 'ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ', 'ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨ', 'ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ', ਕਿਸੇ ਜੁਰਮ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ', ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਜਾਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਜੁਰਮ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਨਰਾਇਣ ਲਾਲ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ, -

"ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 20(3) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਦੋਸ਼, ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰੇਗਾ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਉਸ ਧਿਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ

ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ "ਇਹ ਸਿੱਟਾ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।"

ਇਹ ਵੀ ਉਸੇ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ-

"ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 20(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਪੱਤਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਸਮੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸੀਕਵਲ ਜਾਂ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। "

(2) A.I.R. 1954 S.C. 375.

(3) A.I.R. -953 S.C. 325.

(1) A.I.R. 1954 S.C. 300.

ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 240 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, -

"ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 20(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 240 ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜੋ ਜਾਂਚ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਹੈ।

ਜੀ.ਐਲ. ਸਲਵਾਨ ਬਨਾਮ ਦਿ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (1) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਫਾਲਸ਼ਾ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਚੋਪੜਾ, ਜੇ. ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ-

"ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਅੰਤਰਿਮ ਕੁਰਕੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਜਿਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੁਰਕੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਰਪੱਖ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹ ਬਣਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰੋ, ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੁਰਕੀ ਤੋਂ ਰਿਹਾਈ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸੰਜੋਗ ਨਾਲ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਮੈਂ ਅਜੇ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਉਪਬੰਧ (3) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 120-ਬੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜੇ ਗਈ ਧਾਰਾ 420, 409 ਅਤੇ 477-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਕੇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਾ ਲੰਬਿਤ ਸੀ। 1944 ਦਾ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੰ. 38, ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਪਏ ਪੈਸੇ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੇਕਰ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਗਿਆਪਨ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਅਟੈਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਹੁਕਮ ਕਿਉਂ ਨਾ ਨਿਰਪੱਖ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡੀਨੈਂਸ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 (3) ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਜੋ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ।

ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਉਹ ਧਾਰਾ 20(3) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਸ. ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘ, ਕਵੀਸ਼ਰ, ਨੂੰ "ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹ" ਬਣਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ। ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਕੀ ਉਹ ਗਵਾਹ-ਬਾਕਸ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ

ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ, ਮੌਖਿਕ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਮੱਗਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ, ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ (1) A.I.R. 1960 Pb. 351

ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਆਦਿ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਧਾਰਾ 185 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਨਾ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਿਲਾਫ ਗਵਾਹ ਬਣਨ ਲਈ। ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਫਿਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ, 1913 ਦੀ ਧਾਰਾ 185 ਤਹਿਤ ਉਸ ਦਾ ਕੇਸ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਭਾਵੇਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਜਾਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ, ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ, ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 20(3) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਫੈਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇੰਡੀਅਨ ਕੰਪਨੀਜ਼ ਐਕਟ, 1913 ਦੀ ਧਾਰਾ 185 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸੀਮਤ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਜੋ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਧਾਰਾ 132 ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਨਾ, ਅਜਿਹੇ ਜਵਾਬਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਜੋ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗਿ੍ਰਫਤਾਰੀ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਸਿਵਾਏ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਝੂਠੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ। ਜੇ ਬਿਆਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਦੋਸ਼ੀ ਮਾਮਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ, ਧਾਰਾ 185 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 20(3) ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰੋਕ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹ ਬਣਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਬਿਲਕੁਲ ਆਜ਼ਾਦ ਏਜੰਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣਾ ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ।

ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਪੱਤਰ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਮਨਾਹੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵਸੂਲੀਯੋਗ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਦੀਵਾਨੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਿਵਾਰਣਯੋਗ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ। ਨਿਯਮ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਿਧਾਂਤ, ਨਾ ਬੋਲਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਵਰਗੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸਦੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਖੋਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ।

ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੀਮਾ ਹੈ। ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਮਨ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਹੁੰ ਚੁਕਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਉਸਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਦੋਸ਼ੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣਾ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਲਬ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਸਹੀ ਤਰੀਕਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਫਿਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਵੈ-ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਉਦਾਰਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਜਾਂ ਕਠੋਰ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ,

ਇਸਦਾ ਦਾਇਰਾ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਇਸਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਜੋਸ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸਿਵਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ, ਜਾਂ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਬਟਰਫਿਊਜ਼, ਜਾਂ ਬਹਾਨੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨ ਵਰਗੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਸਬੂਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ, ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਸੰਮਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਜੋ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਨੂੰ। ਖੁਲਾਸੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਦੇਣਦਾਰੀ ਜਾਂ ਵਿੱਤੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜੋ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ, ਉਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਵੈ-ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਨੁਕਸਾਨ ਖੁਲਾਸੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜੋ, ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ, ਉਸਨੂੰ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ, ਨਿਘਾਰ ਜਾਂ ਅਪਮਾਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 132 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਛੋਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਪਰ ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਦਾਅਵਾ ਅਤੇ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਹੋਰ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਸਮੇਂ ਹੀ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਸਟੈਂਡ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੈ, ਕਿ ਉਹ ਸਵੈ-ਦੋਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅਣਇੱਛਤ ਅਧੀਨਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਨਾਹੀ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਗੁਨਾਹ ਦੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਖੁਲਾਸੇ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ,, ਸ. ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘ, ਕਵੀਸ਼ਰ, ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ, 1913 ਦੀ ਧਾਰਾ 185 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 20(3) ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, -

- (ਏ) ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ, 1913 ਦੀ ਧਾਰਾ 185 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ;
- (ਬੀ) ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰੇ ਜਾਂ ਨਾ ਕਰੇ;
- (ਸੀ) ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ, ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 132 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ;
- (ਡੀ) ਉਹ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਾਂ ਜਦੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ; ਅਤੇ
- (ਈ) ਚੁੱਪ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਅਸਲ ਖ਼ਤਰੇ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਦੂਰ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤੱਕ।

ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਸ. ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘ ਕਵੀਸ਼ਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹਨ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, 1960 ਦਾ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਐਲ.ਐਮ.89 ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਪਰ ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਤਾ: ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ,